

**ЗАЕДНИЧКИ СТРАТЕГИИ ЗА ЗАШТИТА НА БИОЛОШКАТА
РАЗНОВИДНОСТ И ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ НА БИЛАТЕРАЛНАТА
МРЕЖА НА ЗАШТИТЕНИ ПОДРАЧЈА**

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Сите проектни партнери (ПП) во проектот се дополнуваат едни со други во врска со знаењето и искуството. Сите ПП учествуваат во сите активности и имаат капацитет за успешно спроведување на проектот - Combine2Protect.

Водечки партнер

Центар за развој на Југоисточниот плански регион

Дел од активностите на ЦРЈИПР се подготовка на нацрт-програма за развој на регионот, предлог-акционен план за спроведување на оваа програма, изготвување предлози за развој на регионот, координација на активностите за спроведување на програмата, обезбедување на професионална и техничка помош при подготовка на развојни програми на единиците на локалната самоуправа, поттикнување на меѓуопштинска соработка, имплементација на проекти финансирани од фондовите на ЕУ и други национални и меѓународни финансиски ресурси итн.

Проектен менаџер – Жулиета Ѓуркова; Финансиски менаџер - Мима Станоевска; Проектен асистент - Марија Бандулова

Проектни Партнери

Универзитет "Аристотел" во Солун - Специјална единица за истражувачки фондови - Школа за биологија, Катедра за екологија

Во проектот Combine2Protect, вклучен е и крос-тематски тим кој се фокусира на конзервација на биолошката разновидност и еколошко моделирање. Членовите на тимот, од Одделот за екологија, Факултетот за биологија на Универзитетот Аристотел во Солун, се активни и ангажирани во истражување и развој на проекти за клучните еколошки теми. Тимот се фокусира на интердисциплинарни истражувања во кои се вклучени еколози и социјални научници, кон преведување на резултатите од истражувањата во политички препораки. Основните истражувачки области на тимот вклучуваат: а) дизајн на заштитени подрачја и проценка на ефикасноста на мрежите на заштитени подрачја, б) глобална биологија на промени, в) пејзажна екологија, г) систематско планирање на зачувување.

Проектен менаџер - Антониос Мазарис; Проектен асистент - Анастасија Цавадарди

Државен инспекторат за животна средина

Надлежен за спроведување на контроли, донесување мерки и нивно спроведување со цел заштита на квалитетот на воздухот, внатрешните води и сливовите, почвата, деградацијата и загадувањето на заштитената флора и фауна, заштитата на биолошката разновидност, заштитата на геолошката разновидност и природните ресурси. Исто така е одговорен за области заштитени со закон (национални паркови, споменици на природата, шумски парк, орнитолошки резерви итн.), заштита на озонската обвивка, заштита од штетна бучава во животната средина и заштита на јонизирачко зрачење и промовирање на политиките за животна средина.

Координатор на проектот - Дарко Блинков; Проектен асистент – Фејзула Спахија

Регион на Западна Република Македонија

Главната одговорност е да се дизајнираат, планираат и имплементираат политики на регионално ниво во рамките на нивните овластувања, во согласност со принципите на одржлив развој и социјална кохезија на земјата, земајќи ги предвид националните и европските политики. Генералните директорати се: планирање на развојот, животна средина и инфраструктура, рурална економија и ветеринарство, развој, транспорт и врски, јавно здравство и социјална заштита.

Проектен менаџер – Василис Ампас

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и од Националните фондови на земјите учеснички

"Овој извештај е подготвен со финансиска помош на Европската унија. Содржината на извештајот е единствена одговорност на ЦРЈИПР и во никој случај не може да се земе во предвид дека ги одразува ставовите на Европската унија, земјите учеснички и Управниот орган".

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

РЕЗИМЕ

Целта на овој документ е да го објасни проектот Combine2Protect.

„Природата не знае за граници“ Врз основа на оваа глобално прифатена изрека, ажурираните стратегии за зачувување на природата се фокусираат на дизајнот и имплементацијата на заедничките еколошки политики, проширувањето на тековната мрежа на заштитени подрачја и развојот на кохерентни, функционални и меѓусебно поврзани, меѓународни мрежи на заштитени подрачја. COMBINE2PROTECT е дизајниран да ги реши овие современи предизвици за зачувување. Овој проект има за цел да обезбеди солидна основа за заеднички и ефикасни иницијативи за зачувување преку воспоставување на заедничка мрежа на заштитените подрачја меѓу двете земји. Овој проект ќе ги обезбеди сите неопходни алатки, ќе овозможи користење на најнапредните методи, како и интеграција и анализа на многу бази на податоци, со цел да се презентира структурата, функционалноста и придобивките од заедничката мрежа.

Ќе бидат подготвени извештаи и акциони планови, приоритет ќе бидат локациите за зачувување, критични живеалишта кои ќе бидат мапирани и зелени коридори кои ќе бидат дизајнирани да развијат алатка за подобрување на зачувувањето. Големите промени во животната средина (климатските промени и промените во користењето на земјиштето) претставуваат закана за услугите за биодиверзитет и екосистеми, но нивните влијанија се очекува да бидат уште поголеми во блиска иднина. COMBINE2PROTECT ќе земе одговорност врз овие идни закани. Различни модели ќе бидат развиени за да се прикаже идната дистрибуција на живеалишта и видови под климатски промени и ќе ги проектираме промените во користењето на земјиштето и нивните влијанија врз тековната мрежа на заштитените подрачја.

Овие алатки ќе помогнат да се идентификуваат нови локалитети од интерес за зачувување и на тој начин да се дизајнира динамична, меѓусебно поврзана мрежа на заштитени подрачја кои ќе им овозможат на видовите да ги префрлат своите распони за дистрибуција и да се движат од оригинални локации до други заштитени подрачја. Сепак, ние признаваме дека секоја таква иницијатива би можела да биде успешна само ако таа може да биде доставена до јавноста, поддржана од локалните заедници и преведена во политика. Затоа, ќе се применува збир на директни мерки за заштита на подрачјата од интерес за биолошка разновидност (Национален парк Преспа и река Струмица), со цел да се заштитат критичните видови и живеалишта, а во исто време да се развијат различни стратешки планови за управување и за други локации.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Целите и очекуваните резултати ќе бидат доставени до разни корисници преку мултидимензионална комуникациска кампања. Со овој проект ќе развиеме алатки за зајакнување на локалната економија и промовирање на јавната свест. Сите корисници на проектот ќе бидат вклучени во сите активности со цел да се максимизира интеракцијата и размената на знаења. Сите корисници имаат капацитет да влијаат на политиката на различни нивоа, и ова останува основна цел која ќе обезбеди успех на проектот. COMBINE2PROTECT претставува амбициозен проект кој се заснова на тековните потреби што ги покренала неодамнешните стратегии на ЕУ и на национално ниво и обидите за капитализација на постоечките знаења и експертиза за трансфер.

COMBINE2PROTECT е нашата визија за ефикасно значително и долгорочно зачувување на биолошката разновидност и придружните услуги на екосистемите.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ВОВЕД

COMBINE2PROTECT е амбициозен проект кој опфаќа различни активности на локално и регионално ниво. Сите опишани активности се надополнуваат еден со друг за да се зголеми ефикасноста на иницијативите за зачувување во регионот. Проектните партнери од двете земји ќе бидат распределени со различни задачи. За грчка страна, постои зголемена, документирана побарувачка за одобрена инфраструктура, која треба да се преземе, додека има многу повеќе заштитени подрачја кои треба да се проучат, со цел да се земат предвид нивните просторни, еколошки и социоекономски карактеристики за разгледување за вклучување во заедничката мрежа на заштитени подрачја. За Република Северна Македонија, постојат јасни потреби за стратешки акциони планови како критичен чекор за подобрување на зачувувањето, додека оценката за следење и сензитивност на заштитени подрачја е исто така многу тешка.

Инфраструктурни и стратешки акциони планови се потребни за подобрување на зачувувањето на видовите и живеалиштата, ефикасноста на моќта на капацитетите на заштитени подрачја, но исто така и за поддршка на одржлива иднина.

Потребни се состаноци, семинари, работилници за подобрување на знаењето и поддршка на локалното учество во конзервација. Бидејќи проектот има за цел да развие и да обезбеди рамка за првата заедничка мрежа на заштитени подрачја во која ќе бидат земени предвид разните аспекти на биолошката конзервација (на пример, климатските промени, фрагментацијата, поврзаноста), вклученоста на научниците е клучна за новите методи и алатки кои ќе ги поддржат овие цели.

Нашиот проект се фокусира на иднината и на тој начин ние потврдуваме дека одржливоста на нашите напори, алатки, методи и препораки зависи од одржливоста на заедничката мрежа на заштитени подрачја, на понудениот капацитет и од поддршката на сите релевантни активности. Така, планираме да обезбедиме цврста поддршка преку генерирање на серија промотивни активности, акциони планови и цели за управување кои ќе бидат поставени од страна на експерти.

Сите активности функционираат на комплементарен начин. Активностите поврзани со следење на видовите и живеалиштата, треба да обезбедат временски прозорец доволен за да се доловат сите сезонските промени или било каков динамичен настан што би можел да резултира со погрешни записи. Развојот на разни нови методи и алатки е исто така захтевен и на крај овие алатки ќе бидат параметризирани од податоците од регионот.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Предложените инфраструктурни активности созреваат, но ќе биде потребно време да се спроведат на терен. Во COMBINE2PROTECT силно веруваме дека Стратешките акциони планови и активности поврзани со дисеминација и комуникација ќе имаат највисока додадена вредност бидејќи ќе бидат проширени за времетраење кое е потребно за исполнување на други проектни активности. На овој начин ќе има динамична интеракција, со една акција која ќе се храни од другата, а со тоа и насочување на следните чекори и подобрување на финалните резултати и препораки за политики.

ЗАЕДНИЧКО УПРАВУВАЊЕ

Combine2Protect е прекуграничен проект. Сите проектни партнери се дополнуваат едни со други со своето знаење и искуство. Сите проектни партнери (ПП) учествуваат во сите активности и имаат капацитет за успешно спроведување на проектот.

Сите ПП веќе ги завршија сите неопходни подготвителни активности за да осигурат дека Combine2Protect ќе биде безбедно и успешно имплементиран. Овие активности вклучуваат собирање на технички студии врз основа на кои ќе се одвиваат инфраструктурните активности, акциони планови, технички спецификации итн.

Тимовите ангажирани во проектот работат на инфраструктурни активности поврзани со намалување на притисокот на пасиштата, во Националниот парк (НП) Преспа. Combine2Protect е дизајниран да им овозможи на корисниците да комуницираат и да се дополнуваат еден со друг, со цел да обезбеди подобрување на методите и инструментите за зачувување и да се олесни развојот и усвојувањето на нови иновативни алатки.

ЦЕЛИ НА ПРОЕКТОТ

Општата цел на проектот Combine2Protect е да обезбеди најсоодветни инструменти за да го поттикнеме нашиот капацитет за зачувување на биолошката разновидност и да ги дистрибуираме до широк спектар на корисници, со цел да се обезбеди одржливо, ефикасно управување и функционирање на заштитените подрачја, за зголемување на бројот на видови и област на живеалиштата и екосистемите заштитени и за подобрување на алатките за зачувување.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Цели:

1: Оптимизирање на мониторингот и заштита на клучните локации

- Развивање на регионален план за стратегија за биолошка разновидност, мапи на клучни живеалишта, видови и мапа на сензитивност на Југоисточниот плански регион
- Одредување на еколошките својства (видовите-живеалишта), границите и хидрологијата на Моноспитовско мочуриште - подготовка на план за управување
- Развивање, тестирање и имплементирање техники на набљудување на Земјата и иновативни методи за следење на состојбата на зачувување и закани
- Да се развие стратешки план и да се обезбеди инфраструктура за намалување на потребите за вода за наводнување во НП Преспа
- Да се применат мерки за подобрување на состојбата на заштитата на приоритетните живеалишта и видови во НП Преспа преку намалување на влијанијата на пасење

2: Развој на заедничка мрежа на заштитени подрачја

- Дизајн на заедничка мрежа за зголемување на сегашната и иднината на поврзување и еколошка функционалност, со акцент на приоритетните видови и живеалишта
- Идентификување на нови локации во двете земји за да бидат вклучени во мрежата на зачувување
- Проценка и моделирање социо-економски движечки сили (на пр. Политики на ЕУ, економски трендови) и притисоци врз животната средина (на пример, загуба на живеалиштата) кои влијаат врз биолошката разновидност според тековните и проектираните идни услови
- Мапа за клучните живеалишта, видовите, притисоците и екосистемските услуги

3: Градење капацитети на еколошките мрежи

- Да се развие динамички отворен систем за размена на податоци за еколошка мрежа
- Обезбедување на разни образовни и промотивни активности (Брендирана шема, мобилна апликација, документарец итн)
- Следење на градењето на свеста

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

- Поддршка за трансфер на знаење

РАБОТНИ ПАКЕТИ НА ПРОЕКТОТ

COMBINE2PROTECT има методолошки пристап кој обезбедува врска помеѓу индивидуалните и заедничките прекугранични активности. Водечкиот партнер е одговорен за координација и синтеза на сите работни пакети, активности и комуникација со Заедничкиот Секретарјат. Проектот е поделен на четири фази:

1. Подготвителна фаза (месец 1-4) за поставување на структурата за комуникација на проектот и за подготовка на почетен состанок
2. Фаза на имплементација (месец 3-24) која вклучува неколку активности кои се преклопуваат: истражување, примена, тестирање, развој на алатки, комуникација, дисеминација
3. Фаза на известување: Подготовка на редовни извештаи за напредок, Завршен извештај, Извештаи за верификација на трошоците. Секоја активност обезбедува силно учество на сите проектни партнери
4. Завршна фаза (месеци 20-24) за сумирање, конечна испорака на резултатите, обезбедување на нивната достапност по завршувањето на проектот

Континуиран научно-политички дијалог, дисеминација и координација ќе се одвива во сите фази.

Целокупната стратегија е поделена на пет работни пакети (РП):

РП1 - Управување и координација за да се обезбеди непречен напредок на сите активности (координативни состаноци, верификација на трошоците итн.); Поставување на алатки за комуникација помеѓу проектните партнери

РП2 – Комуникација за цели, резултати, аутпути (веб-страница, промотивен материјал, настани итн.); Превод на резултатите од сите работни пакети од 3-5 со препораки за воспоставување на континуиран научно-политички интерфејс

РП3 - Проценка на влијанието врз загубата на живеалиштата и климатските промени врз постојните заштитени подрачја, иновативни методи, пристапи и инструменти на политики, за да се развие заедничка мрежа на заштитени подрачја; Обезбедување регионална поврзаност; дизајнирање на комуникација за заедничката мрежа за зачувување

РП4 - Директни активности за зачувување на важни заштитени области за ублажување на деградацијата на екосистемите; Развивање и примена на нови

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

техники за следење на биодиверзитетот и притисоците (пасишта/квалитет на вода); Проценка на чувствителност на заштитените подрачја

РП5 - Изградба на одржливи мерки развиени во сите работни пакети; Отворена платформа за континуирана размена на податоци; Поддршка за поврзување со заштитени подрачја; Развиено брендирано име, мобилна апликација и динамичен вебсајт за да обезбеди информации за заедничката мрежа на заштитени подрачја (мапи, користење на земјиште, живеалишта / видови, хотели, еко-тури, локални производи, оневозможување на објекти итн.), за биолошка разновидност

Општа цел

Да се обезбедат најсоодветни инструменти за да се поттикне нашиот капацитет за зачувување на биолошката разновидност и да се шират до широк спектар на корисници за да се обезбеди одржливо, ефикасно управување и функционирање на заштитените подрачја, да се зголеми бројот на видови, областа на живеалишта и екосистеми заштитени и да се подобри конзервацијата алатки.

РП1: Управување со проекти и координација

РП2: Комуникација и десиминација

РП3: Заедничка мрежа за конзервација

РП4: Оптимизирање на следењето и заштитата на клучните локации

РП5: Градење на капацитетите на еколошките мрежи

РАБОТЕН ПАКЕТ 1: Управување со проекти и координација

Управување и координација за да се обезбеди непречен напредок на сите активности (координативни состаноци, верификација на трошоците итн.); Поставување на алатки за комуникација помеѓу проектните партнери.

Проектни координативни состаноци

Шест проектни координативни состаноци ќе бидат организирани во текот на траењето на Проектот (24 месеци). Три состаноци ќе се одржат во Република Северна Македонија и три состаноци во Грција.

Проектен менаџмент

Во текот на спроведувањето на проектот ќе се спроведуваат тендерски процедури. Проектните тимови заедно со ангажираниот надворешен експерт се

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

директно одговорни за подготовка, спроведување на процедурите и потпишување договори со избраните изведувачи.

Инtranет - платформа за комуникација со проекти

Подготовка на документи (Административни и документи за работните пакети, Презентации и документи за состаноци, координативни одлуки, информативен материјал) од страна на проектниот тим на Водечкиот партнер пред да ги постават на он-лајн систем за чување на податоци.

Верификација на трошоци

Контрола на прво ниво (FLC) со цел да се обезбеди правилна контрола и одобрување на трошоците во текот на целиот период на спроведување на проектот.

РАБОТЕН ПАКЕТ 2: Комуникација и дисеминација

Комуникација на цели, резултати, аутпути (веб-страница, промотивен материјал, настани итн.); Превод на резултатите од сите работни пакети 3-5 со препораки за воспоставување на континуиран научно-политички интерфејс.

Повеќејазичен план за комуникација на проектот

Дизајнирање на повеќејазичен комуникациски план на проектот, кој е основа за информации и публицитет на активностите и за комуникација. Планот служи како патоказ кој ги специфицира и ги евидентира сите активности за публицитет, комуникација, дисеминација; ги мапира целните групи за приоритети, ги означува целите и ги поставува специфичните рокови.

Заедничкиот план за комуникација е подготвен и договорен на почетокот на проектот.

Тријазчна Веб-платформа на проектот

Подготовка на тријазична веб-платформа за проектот. Сите партнери на проектот (ПП) ќе обезбедат придонес кон веб-страницата врз основа на нивните активности и резултатите од нивните активности. Сите ПП ќе придонесат со информации, уредување на текст и превод, бидејќи веб-страницата ќе биде на три јазици (GR, MK и EN).

Кампања за подигање на јавната свест (брошура и буклет)

Брошурата и буклетот ќе се користат како проектни материјали за промоција на проектот; тие ќе бидат поставени на сите веб-страници на партнерите на проектот и ќе бидат испратени до сите релевантни засегнати страни, национални и меѓународни соработници.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Combine2Protect има развиено интегрирана стратегија за публицитет и комуникација со акции кои ги промовираат целите на проектот и ги дисеминираат своите резултати. Опфатена е широка разновидност на публики и корисници, како на домашно ниво, така и во странство: носители на одлуки, администратори и менаџери за применета конзервација, јавни органи, засегнати страни од примарниот и секундарниот сектор, научници, комерцијални и туристички комори и бизниси, итн.

Меѓународни конференции за конзервација и биолошка разновидност

Ќе се одржат меѓународни конференции за зачувување и биолошка разновидност кои ќе бидат поканети сите релевантни заинтересирани страни, од националните институции, од други региони и претставници од ПП.

РАБОТЕН ПАКЕТ 3: Заедничка конзерваторска мрежа

Проценка на влијанието на загубата на живеалиштата и климатските промени врз постојните заштитени подрачја; Примена на иновативни методи, пристапи и инструменти на политики, да се развие заедничка мрежа на заштитени подрачја; Обезбедување регионално поврзување; Дизајн и комуникација на заедничката мрежа за конзервација.

Регионална стратегија за биолошка разновидност со Акционен план

Регионалната стратегија за биолошка разновидност со Акционен план е главната активност на проектот. Ќе биде ангажиран надворешен стручен тим кој ќе ја креира и развива Стратегијата. Оваа стратегија ќе го покрие целиот Југоисточен плански регион. Со ова ќе се подобри заштитата на видовите и живеалиштата. Исто така, ќе развие и информации што ги бара ЕУ за развојот на локациите од Натура 2000. Истите ќе се користат од страна на локалните власти за спроведување на инфраструктурни мерки.

Мапа на клучни живеалишта и видови

За мапирање на важни видови и живеалишта неопходно е спроведување на обемни и интензивни теренски истражувања на целата област на Југоисточниот плански регион, како и вклучување на многу експерти за биолошка разновидност, особено експерти за живеалишта (шумски живеалишта, мочуришни живеалишта, пасишта и др.) и видови (цицачи, птици, водоземци, влекачи, риби, растенија, габи, алги и безрбетници - секојдневни пеперутки, полжави, вилински коњчиња, бубачки и други ксилофаги инсекти, водни макро безрбетници итн.).

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

Мапа на сензитивност на Југоисточниот плански регион

Ќе се подготви карта со еколошка чувствителност. Истиот стручен тим кој е вклучен во изготвувањето на Регионалната стратегија за биолошка разновидност и мапирање на клучните живеалишта и видови, ќе ја развие и мапата на чувствителност.

Најчувствителните области на картата на еколошка чувствителност се оние кои имаат најголема вредност во однос на биолошката разновидност и во исто време се најмногу изложени на ризик поради неповолните абиотски фактори. Во исто време, најчувствителните области се главно основни области на значајни животински видови и растенија. Затоа, приоритет е зачувување на нивниот интегритет и поврзување, т.е. тие се приоритети за заштита. Најмалку чувствителните области се оние во кои вредностите на биолошката разновидност се ниски и во исто време се изложени на ризик од разни абиотични и антропогени фактори. Помеѓу овие две категории постојат области во кои биолошките вредности се високи, но не се загрозени и области каде што биолошките вредности се релативно ниски и во исто време се под значителен ризик од абиотски фактори.

Извештај за оценка на регионалната поврзаност

Проценка на регионалната еколошка поврзаност ќе се спроведе со цел да се добијат дополнителни знаења во однос на ефикасноста на заедничката мрежа на заштитени подрачја. Ќе се соберат информации за различни параметри поврзани со дисперзирачкиот потенцијал на приоритетните видови кои се наоѓаат во регионот и ќе се спроведат повеќе анализи, како и модели за поврзување на пејзажи за да го прошириме нашето разбирање, а со тоа и нашиот капацитет за одредување на критичните растојанија за регионално поврзување и да ги класифицираат видовите според нивната потенцијална ранливост на фрагментацијата во вистински пејзажи. Ќе се идентификуваат критични области кои се од голема важност за регионалната поврзаност и ќе биде генериран просторски експлицитен предлог за развој на зелени коридори, додека прашањата поврзани со идните патни мрежи и нивното влијание врз моделите за поврзување ќе се зголемат.

Извештај за влијанието на климатските промени и другите притисоци врз живеалиштата, видовите и екосистемските услуги на заштитените подрачја

Влијанието на климатските промени и другите притисоци ќе бидат оценети, бидејќи идните промени ќе ги истераат видовите надвор од границите на постојните заштитени подрачја. Како резултат на тоа, важно е да се знае каде да се бараат и како точно да се заштитат.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

Ќе се собираат, групираат и анализираат разни сетови на податоци во различни просторни размери (на пример, климатски и еколошки податоци) и модели за дистрибуција на видовите / еколошките ниши и модели за климатски промени. Климатската стабилност ќе биде оценета за заштитени подрачја на заедничката мрежа за конзервација и предлози на локалитетите за кои се очекува да одржуваат слични климатски својства во иднина и затоа треба да бидат од висок интерес за зачувување.

Упатство за подготовка на Акциони планови за одржливо шумарство и ублажување на притисоците поврзани со човекот во заштитени подрачја

Ќе се развие комплетно упатство за акциони планови за одржливо шумарство и за ублажување на притисоците поврзани со човекот во заштитените подрачја, што ќе укаже на тоа како треба да се извлечат планови за управување со шумите во сите заштитени подрачја. Упатството ќе ги обезбеди сите принципи и приоритети за известување и оценување на влијанието на различните притисоци (пасење, шумски патишта итн.) врз заштитените подрачја со висока вредност на биолошка разновидност и на тој начин ќе се градат врз основа на принципите на стратегиите и политиките на ЕУ. Основните информации ќе бидат собрани од сите транснационални заштитени подрачја во регионот.

Книга за видови / живеалишта и екосистемски услуги во заедничката мрежа на заштитени подрачја

Надворешен експерт ќе биде ангажиран за да обезбеди стручни информации за Книгата за видови / живеалишта и екосистемски услуги на заштитени подрачја од заедничката мрежа за зачувување.

Ќе се подготви книга за услугите за биодиверзитет и екосистеми во рамките на заедничката мрежа за зачувување. Ќе обезбеди научни факти и информации за прашања за зачувување, предлози за управување со социо-економски атрибути. Оваа услуга треба да биде поддржана од научен уреднички одбор за да се обезбеди висок квалитетен производ.

Книгата е начин да се подобри знаењето за политичките прашања и стратегијата за управување со животната средина и ќе обезбеди поддршка за донесување одлуки за политичарите, академските, како и за важни консултантски и административни службеници. Книгата ќе има три теми:

- А. Природата и вредноста на биолошката разновидност
- Б. Одржливост на човековите активности во важни природни области
- В. Заедничка прекугранична конзервација

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Работилници за заштитени подрачја и регионално поврзување

Работилниците имаат за цел да ги подобрат знаењата во врска со ефикасното управување со заштитените подрачја и регионалната поврзаност и да обезбедат информации за различни целни групи, како што се персоналот на јавните власти (на пример, општините, агенциите за животна средина, управните тела на заштитените подрачја), членовите на НВО, примарниот, секундарниот и терцијарниот економски сектор, научниците, учениците, како и општата јавност. Времетраењето на секоја работилница е еден ден. Учесниците ќе ги набљудуваат научните презентации / предавања, додека тие ќе имаат можност да разговараат за сите прашања кои ги интересираат во делот за отворена дискусија. Тренерите ќе бидат научници со големо релевантно искуство.

РАБОТЕН ПАКЕТ 4: Оптимизирање на следењето и заштитата на клучните сајтови

Директни активности за зачувување на важни заштитени подрачја за ублажување на деградацијата на екосистемите; Развивање и примена на нови техники за следење на биодиверзитетот и притисоците (пасење / квалитет на вода); Проценка на чувствителноста на заштитени подрачја.

Состанок за размена на експертиза за методите за мониторинг на биолошката разновидност

Дваесет лица ќе бидат поканети на овој настан. Учесниците ќе бидат експерти од двете земји и ќе го разменат своето искуство за методите за мониторинг на биодиверзитетот. Резултатите од оваа средба ќе се користат во спроведувањето на другите активности на овој проект.

Состанок за размена на експертиза за имплементација на ЕУ директивите за животна средина во однос на мрежата Натура 2000

Овој состанок има за цел да го подобри организацискиот капацитет на агенциите и ентитетите вклучени во мониторингот на биолошката разновидност и спроведувањето на ЕУ директивите за животна средина во однос на мрежата Натура 2000. Времетраењето на секој состанок ќе биде еден ден и ќе се подели на два дела. Во првиот дел ќе бидат предавањата, а вториот дел ќе биде тркалезна маса со цел да се подобри размената на мислења, идеи и искуства. Обучувачите ќе се состојат од научници и членови на јавни агенции и организации со големо искуство за тие прашања.

Учесниците ќе бидат вработени во Центарот за развој на Југоисточниот плански регион, општините од регионот, дел од експертите кои се вклучени во подготовката на Стратегијата за биолошка разновидност и Студија за прецизно Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

определување на видовите живеалишта, хидрологија, деградација на слатководни живеалишта на Моноспитовско блато со Подготовка на план за управување за Моноспитовско блато и научници од Грција кои се вклучени во мониторингот на биодиверзитетот и имплементација на ЕУ директивите за животна средина, заштита на животната средина и управување со ресурси.

Подрегионални семинари за обука во регионите што ги исполнуваат IPA

Подрегионални семинари за обука за Персонал и научник за спроведување на законите за животна средина и усогласување со директивите на ЕУ кои се домаќини од Проектниот партнер 3. На обуката ќе учествуваат релевантни експерти, новинари и други гости.

Проценка на водната рамнотежа кај чувствителните слатководни екосистеми

Основната цел на оваа активност е симулацијата со математички модел на нестабилниот проток на вода во каналите на системот за наводнување во транснационалните заштитени подрачја на Преспанските езера и оптимизацијата на ефективната на водата. Откако ќе биде стандардизиран, ќе се генерира протокол за промовирање на ефикасна цена и ефикасно следење на сите слатководни системи пронајдени во заедничката мрежа на заштитени подрачја.

Мониторинг на квалитетот на водата и еколошкото здравје во прекуграничните заштитени подрачја со слатководни екосистеми со користење на иновативни технологии и методологии

Ќе се развие методолошка рамка со цел да се постигне мониторинг на квалитетот на водата во слатководните екосистеми од интерес со употреба на иновативни технологии. Квалитетот на водата ќе се следи користејќи слики со висока резолуција, добиени од различни сензори поставени на беспилотни летала, како и од сателитски снимки.

Проценка на квалитетот на водата на слатководните екосистеми од интерес, исто така, ќе се обезбеди врз основа на употребата на био-индикатори и индекси развиени врз основа на микроорганизми. Ќе бидат вклучени анализи за земање примероци и дигитални микроскопи за видот и описот на таксоните.

Откривање на промени во заштитените предели со користење на беспилотни летала

Ќе се развие иновативна методологија за мапирање, истражување и следење на површините и земјиштата. Ќе се собираат и користат нови видови на податоци, додека постојните проблеми ќе бидат оценети со иновативен пристап. Ќе бидат стекнати основни информации што ги бара ЕУ за развојот на локациите од Natura2000. Овие иновативни методологии ќе придонесат за Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

координирање на практиките и политиките кои влијаат на просторната организација на луѓето и активностите во пределите. Во исто време ќе се обезбедат средства за дизајнирање и примена на мерки за ублажување на климатските промени и подобрување на зачувувањето.

РАБОТЕН ПАКЕТ 5: Градење на капацитетите на еколошките мрежи

Да се овозможи одржливост на мерките развиени во сите работни пакети; Отворена платформа за континуирана размена на податоци; Поддршка за поврзување со заштитени подрачја; Развивање на брендот, мобилна апликација и динамиката за да се обезбедат информации за заедничката мрежа на заштитени подрачја (мапи, користење на земјиште, живеалишта / видови, хотели, еко-тури, локални производи, објекти за лица со посебни потребиитн.), извештај за еколошки енергии во критичните области на биодиверзитетот.

Мобилна апликација за Combine2Protect

Подготовка на мобилна апликација за проектот "Заеднички планови за зачувување на биолошката разновидност и одржливи цели за развој на билатерална мрежа на заштитени подрачја" за прекуграничниот регион. Таа има за цел да ги рекламира локалните производи и услуги, да ги сподели еколошките, социјалните, економските и културните атрибути на регионот, да понуди нов пазарен потенцијал за регионот. Ќе се зголеми достапноста на регионот и стапките на посета, локалните власти ќе ги користат за дисеминација, ќе го подобрат финансискиот статус на локалните заедници, ќе промовираат модел за одржлив туризам, ќе ја промовираат биолошката разновидност и различни живеалишта во регионот и ќе обезбедат континуирана едукација на јавноста.

Брендирање шема за производи и услуги и награда за извонредност

Бренд шема и Награда за дестинација на извонредност ќе бидат развиени за заедничката мрежа. Таа ќе биде доделена на општините, агенциите, фармерите, сместувачките капацитети и комерцијалните бизниси во туристичкиот сектор кои работат во рамките на мрежата и исполнуваат специфични стандарди. Главната цел е да се создаде одржлива шема за брендирање и награда која ќе биде препознатлива, широко прифатена така што секој корисник ќе го поврзе Брендираното име со регионот. Критериуми, протоколи, процеси и стандарди за производи, услуги и дестинации ќе бидат развиени, а во исто време ќе обезбедиме средства за одржливост на шемата за брендирање и награда.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Одржливост на заедничка мрежа на заштитени подрачја и поддршка на локалните заедници

Студија ќе биде генерирана за да се зајакне развојот на локалните заедници од заедничката мрежа на заштитените подрачја кои ќе обезбедат одржливост. Ќе се разгледуваат потребите и посебните карактеристики на локалната економија, како и критичните прашања за одржливиот развој на областа.

Ќе се оценуваат алтернативни шеми за финансирање (на пр. ЕУ) и ќе се препознаат алтернативни проекти и програми кои би можеле да ги опфатат целите на мрежата и со тоа дополнително да го поддржат нејзиниот развој. Иновациониот потенцијал на регионот и предизвиците ќе бидат дефинирани и детално анализирани за да бидат поврзани со специфични механизми за финансирање.

Документарен филм за целите и резултатите на проектот

Ќе се изработи висококвалитетен, професионален документарец за да се презентираат целите на проектот, да се разгледаат предизвиците, развиените методи, технолошки достигнувања и научни резултати. Исто така ќе обезбеди промоција и поддршка на заедничката мрежа на заштитени подрачја, истакнувајќи ги предложените практики за зачувување и активности за одржлив развој на регионот.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

РЕЗУЛТАТИ

Одржливоста на проектот произлегува од главните цели што се наметнуваат во неговиот дизајн: поддршка на зачувување на биолошката разновидност како најкритична компонента на животот и одржливоста на планетата, да се изгради партнерство за соработка, да се подобри капацитетот за одржливо јавно знаење и еколошки претпазлива култура, да се подобри капацитетот за зачувување на биолошката разновидност со размена на знаења и алатки, и стремеж кон повисок квалитет на живот меѓу жителите на граничната област.

Генерираното јавно знаење и еколошката култура фокусирана на биолошката разновидност и екосистеми, како што е докажано со искуство, ќе доведе до други иницијативи на локалните власти и граѓанското општество, чија цел е пребарување и обелоденување на потенцијалните економски придобивки од достапните природни ресурси. Што се однесува до желбата за повисок квалитет на живот, нејзиниот самоодржлив карактер е докажан и на тој начин е поддржан од неколку национални и ЕУ стратегии / политики.

Институционалната одржливост се обезбедува преку распределба на одговорностите на раководството на јавните институции и Универзитетот.

Водечкиот партнер е одговорен за управување со наградата за сертификати за услуги и производи по завршувањето на проектот. Ќе се подготви посебен план за социоекономско управување за да се обезбеди одржливост и ефикасен развој на алатката, вклучувајќи и финансиска одржливост.

Целите на проектот се промовираат преку активностите на комуникациската стратегија која има за цел не само да ги дисеминира резултатите и аутпутите од проектот, туку и да ја информира и да ја подигне свеста на пошироката јавност за да го подобри капацитетот за зачувување на биолошката разновидност преку размена на знаења и алатки, да се воведат алтернативни начини на развој преку заштита на животната средина и генерално да се создаде еколошки претпазлива култура.

Активностите и материјалите за дисеминација се дизајнирани да ги опфатат различните целни групи (оние со експертиза и како и оние без специфични вештини или компетенции) и да опфатат различни релативни прашања (на пр. прашања во врска со биолошката разновидност, но исто така и прашања во врска со примарниот економски сектор). Овој повеќеслоен пристап ќе ги промовира целите на проектот во текот на неговото времетраење.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

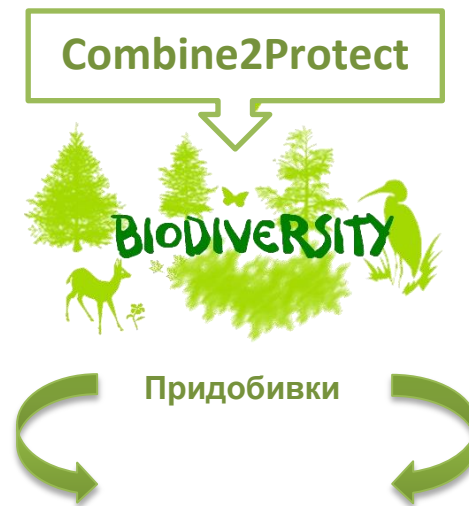

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЗАКЛУЧОЦИ

Combine2Protect претставува амбициозен проект. Тој се заснова на тековните потреби што ги покренала неодамнешните стратегии на ЕУ и на национално ниво и обидите да се капитализираат постоечките знаења и размена на експертиза. Combine2Protect е нашата визија за ефикасно, значително и долгорочно зачувување на биолошката разновидност и придружните услуги на екосистемите.

- Обезбедување рамка за развој, промовирање и одржливо, долгорочно управување со заедничката прекугранична мрежа на заштитени подрачја
- Развивање на нови методи за анализа на процесите и податоците за биолошката разновидност
- Развивање на напредни модели и алатки за проучување на еколошката кохерентност и поврзаност
- Развивање на нови технологии за следење на видовите и живеалиштата
- Применување на нови пристапи за намалување на притисоците на биодиверзитетот
- Користење на ова знаење и иновативни резултати за да се подобри ефективноста на политичките инструменти за зачувување и одржливост, особено под призмата на климатските промени
- Интегрирање на резултати / пристапи од неодамнешни ИПА, ЕУ и проекти на национално ниво за обезбедување на најсофистицирани алатки за збогатување на ефикасноста на прекуграничната мрежа на заштитени подрачја
- Развивање и примена на методи и политички инструменти во прекуграничните и регионални студии, а да се земе во предвид еколошката и општествената варијабилност и различните истории на политиките за зачувување
- Обезбедување стратешки план за проценка и обезбедување на кохерентноста и еколошкото влијание на мрежите на заштитени подрачја коишто учествуваат во различни одговорности за зачувување од ЕУ на регионално, национално и транснационално ниво
- Да се изработи сеопфатна рамка која ќе го подобри капацитетот за зачувување, ќе ги идентификува живеалиштата кои можат да бидат од клучно значење за регионалната поврзаност, исто така, ќе се фокусира на зачувување на ресурсите за биодиверзитет кои ги споделуваат двете земји

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

Жулиета Ѓуркова

Проектен Менаџер
zuljeta.gjurkova@rdc.mk

ARISTOTLE
UNIVERSITY
OF THESSALONIKI

Антонис Мазарис

Проектен Менаџер
amazaris@bio.auth.gr

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Дарко Блинков

Проектен Координатор
d.blinkov@sei.gov.mk

Василис Ампас

Проектен Менаџер
ambasv@gmail.com

Проектот насловен "Заеднички стратегии за заштита на биолошката разновидност и одржлив развој на билатералната мрежа на заштитени подрачја" - Combine2Protect е дел од ИНТЕРРЕГ ИПА Програмата за прекугранична соработка CCI 2014 TC 16 I5CB 009.

© Сите права се задржани. Ниту еден дел од оваа содржина не смее да се репродуцира, складира во систем за превземање или да се пренесува во било каква форма или со какви било средства, механички, фотокопирање, снимање или на друг начин, без претходна писмена дозвола од Центарот за развој на Југоисточниот плански регион.

Проектот е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

ARISTOTLE
UNIVERSITY
OF THESSALONIKI

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ
ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

